

LA PEDAGOGIA DEL PROYECTO

Núria Trobajo i Pujadas
David Pujol i Fabrelles

LA PEDAGOGIA DEL PROYECTO

LA MIRADA AL CEL I ELS PEUS A TERRA

R ● S
S E N
S A T

RETOLEM ELS CARRERS DEL POBLE

CURS ESCOLAR	1993-1994
NIVELLS	Tota l'escola
DURADA	Dos trimestres
TIPUS DE PROPOSTA-ELECCIÓ	Proposta espontània dels alumnes
INTERÈS-MOTIVACIÓ	Canviar la retolació dels carrers del poble Descobrir l'origen del nom Fer una festa d'inauguració
ÀREES MÉS IMPLICADES	Coneixement del Medi Social i Cultural Llengua i Literatura Catalanes Llengua i Literatura Castellanes Expressió Artística
COMPETÈNCIES	Comunicativa lingüística i audiovisual Artística i cultural Matemàtica Social i ciutadana D'aprendre a aprendre D'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria

CONTEXTE

El curs 1993-1994 encara era vigent l'EGB i l'alumnat s'estava a les escoles fins als 14 anys. El grup del tercer cicle (6è, 7è i 8è), tot realitzant una activitat de llengua castellana relacionada amb els textos epistolars i la correspondència, va adonar-se que en el seu poble alguns carrers no tenien la placa amb el nom i que les que existien estaven escrites en llengua castellana, i algunes força malmeses.

PRIMERA FASE: PROPOSTA-ELECCIÓ

Després de constatar la realitat de la retolació dels carrers del poble, va sorgir la idea de canviar-los. Això va comportar la reflexió que era l'Ajuntament qui en tenia la responsabilitat. Tot debatent el tema va sorgir la proposta de fer-li des de l'escola la sol·licitud i oferir-nos a ajudar per tal de fer-ho més fàcil. Als mestres ens va semblar que teníem

una bona proposta de projecte sobre la taula i els vam animar a impulsar-ho. Tot i que inicialment va sorgir com un projecte dels més grans, es va acabar fent extensiu a tota l'escola, en total quinze alumnes.

SEGONA FASE: PLANIFICACIÓ

El projecte el teníem clar: canviar i actualitzar els rètols dels carrers. Però per aconseguir-ho calia tenir definides i planificades les tasques a fer. Reflexionant-hi entre tots van sortir les següents:

- > Decidir de quina manera podíem ajudar l'Ajuntament.
- > Fer la sol·licitud i oferiment a l'Ajuntament.
- > Informar-nos del nom dels carrers que no tenien placa.
- > Traduir els noms al català.
- > Descobrir per què els carrers tenien aquell nom.
- > Si s'aconseguia fer el canvi volíem fer una festa d'inauguració.
- > Com que els rètols vells eren de ceràmica i aquell curs estàvem realitzant diferents activitats de ceràmica a les classes de Plàstica, aquesta va ser la proposta que vam oferir a l'Ajuntament: elaborar nosaltres les plaques sobre rajoles.

TERCERA FASE: REALITZACIÓ

I vam posar mans a la feina. Els més grandets van redactar una carta de sol·licitud a l'Ajuntament i la hi van anar a portar. Un cop van tenir el vistiplau del consistori i el compromís de finançar el material necessari per elaborar les noves plaques, vam començar a endegar les altres tasques.

Vam iniciar el procés d'investigació dels noms dels diferents vials de la població. En aquesta tasca hi va participar tot l'alumnat, els més grans anant a preguntar al cronista del poble i traient informació d'uns textos que ell els va facilitar. Petits i grans preguntaven a familiars i veïns què recordaven o sabien. Vam aconseguir trobar l'origen i la història del nom de cada carrer i també vam descobrir que alguns espais no tenien placa perquè no havien tingut mai nom. Aquest aspecte va comportar una nova proposta: podem posar-los un nom, ara? El podem escollir nosaltres?

Es va fer arribar la petició a l'Ajuntament i la resposta va ser afirmativa. Vàrem fer propostes, debats i, finalment, votacions per buscar nom a dues placetes. Finalment, van quedar batejades com la placeta de l'Oli –hi havia hagut l'antic trull municipal– i la placeta de l'Església –just davant del temple–.

La placa del carrer de l'escola, realitzada pels alumnes, i un dels poemes que vàrem decidir triar per a decorar els carrers del poble. Procedència: Escola de Boadella i les Escaules.

Un cop trobats els noms dels carrers i de les places i batejats els que no en tenien, els nois i les noies més grans varen dissenyar amb l'ordinador les lletres que, després, dibuixaríem sobre les rajoles crues. Paral·lelament anaren a l'Ajuntament a demanar l'escut del poble i el vàrem ampliar per poder-lo posar en un extrem de les plaques. També vàrem proposar de fer-hi dibuixos relacionats amb cada nom.

Una altra proposta va ser la d'intentar fer més agradable el poble als residents i visitants, amb l'elecció de dos poemes per col·locar, també en plaques de ceràmica, en llocs centrals del poble.

Amb tot el material a punt arribà el moment de posar-nos a confeccionar les rajoles. Amb punxons, claus i puntes de compàs (segons l'edat de l'alumnat) vam anar resseguint les lletres, dibuixos i escuts que prèviament els més grans havien calcat amb paper carbó sobre les rajoles corresponents. En aquest treball de resseguir i buidar les lletres hi va participar tot l'alumnat i val a dir que alguns dels més petits hi posaven interès i grans dosis d'energia. Un cop marcades, les vàrem pintar i, finalment, les vam portar a cuire.

Vam tenir un entrebanc amb les rajoles dels poemes ja que les lletres eren més petites i un cop pintades i cuites no es llegien prou bé. Ens va caldre repetir-les i aquest contratemps va retardar el moment de col·locar les plaques en els carrers.

Inicialment era previst fer-ho a la festa de final de curs, però es va posposar a inicis del curs següent.

QUARTA FASE: FINAL DE PROJECTE

Un dissabte, el 24 de setembre de 1994, vàrem fer la festa que havíem organitzat, amb la col·laboració econòmica i logística de l'Ajuntament. Els alumnes van fer cartells informatius i invitacions. A les sis de la tarda s'iniciaren els actes davant de l'escola, on es destapà simbòlica-

ment el nom del carrer. Seguidament hi hagué una cercavila fins a la Plaça, on l'alcalde va fer un discurs. A continuació hi va haver balls i danses tradicionals i una mica de pica-pica. També es van repartir entre els assistents uns díptics redactats i elaborats pels alumnes amb la història del nom de cada carrer. I la premsa comarcal se'n feu ressò amb un breu article que va ser rebut amb il·lusió pels alumnes.

CINQUENA FASE: REVISIÓ

Vàrem fer una revisió en dues fases. La primera a finals de curs, on vam valorar tot el procés, la feina feta, les dificultats i els entrebancs... La segona després de la festa d'inauguració. Tot l'alumnat estava satisfet de la feina que havíem fet tots plegats, se'n sentien orgullosos. Havien après molt sobre el seu poble i ho havíem pogut transmetre a veïns i familiars. A més tenien la satisfacció de veure la seva feina penjada a cada un dels carrers del poble. Varen recordar aquest treball durant temps i ho explicaven amb satisfacció. Els mestres vam valorar que el fet de participar i col·laborar en la millora del poble era un dels ingredients interessants d'aquest projecte. Vint-i set anys després les plaques encara hi són per testimoni.

L'equip de joves estudiants que va dur a terme el canvi de plaques van ser notícia al diari 'El Punt' el setembre de 1994. Procedència: Escola de Boadella i les Escaules.

LES DEIXALLES

CURS ESCOLAR	2000-2001
NIVELLS	Cicle Mitjà i Cicle Superior
DURADA	Un curs escolar
TIPUS DE PROPOSTA-ELECCIÓ	Elecció per consens
INTERÈS-MOTIVACIÓ	Donar a conèixer el problema de les deixalles Contribuir a millorar la situació de la recollida de residus en el poble
ÀREES MÉS IMPLICADES	Coneixement del Medi Natural Coneixement del Medi Social i Cultural Llengua i Literatura Catalanes Educació Artística
COMPETÈNCIES	Coneixement i interacció amb el món físic Social i ciutadana Comunicativa lingüística i audiovisual D'aprendre a aprendre D'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria Matemàtica Artística i cultural

CONTEXT

Feia relativament poc que havien arribat al municipi els contenidors per fer recollida selectiva de les deixalles. El tercer trimestre del curs anterior, a l'àrea de Coneixement del Medi Natural, havíem estat treballant el tema dels residus. Després de reflexionar sobre la seva problemàtica, vam acabar amb tres compromisos per aconseguir contribuir a millorar una mica el nostre entorn: un de personal, un d'escolar i un de poble. Aquest darrer pretenia informar del problema de les deixalles als veïns i les veïnes del municipi. Però arribava el final de curs i, per manca de temps, va quedar només apuntat com a una bona idea.

PRIMERA FASE: PROPOSTA-ELECCIÓ

El curs següent el mateix alumnat, per iniciativa pròpia i per consens, va recuperar aquesta idea i, com que hi estaven engrescats i els motivava molt, em va semblar que ja teníem tema per a un projecte, no calia buscar-ne un altre.

SEGONA FASE: PLANIFICACIÓ

En la primera part de la planificació de la feina va quedar ben clar que el que es volia aconseguir era donar a conèixer a tot el poble quin era el bon funcionament dels contenidors de recollida selectiva de deixalles, ja que l'ús que se'n feia no era del tot correcte i sovint l'espai on eren ubicats oferia un aspecte llastimós. Previ a això es va veure necessari elaborar una enquesta per saber l'opinió i els costums dels habitants del poble. També es va acordar que es demanarien a l'Ajuntament més contenidors per diversificar l'espai de recollida i fer-ho fàcil a tot el veïnat.

En aquest aspecte es va acordar elaborar una carta per explicar-los la proposta. Ja teníem molta feina sobre la taula i ens la vam repartir en comissions de treball: una de redacció de la carta –prèviament des de les classes de llengua vam repassar-ne l'estructura correcta i el llenguatge formal–, una d'elaboració de l'enquesta –es va fer un treball similar, però amb aquesta tipologia textual– i una última de recerca del material necessari per a fer una xerrada a la gent.

TERCERA FASE: REALITZACIÓ

Quan la comissió de la carta la va tenir elaborada la vam revisar entre tots i, un cop passada en net, la van fer arribar a l'Ajuntament. La comissió de l'enquesta va proposar-ne un model, que també va ser revisat i modificat amb les idees de tot el grup. Un cop vam tenir l'enquesta definitiva, en vam fer còpies i cada alumne es va encarregar de passar-ne unes quantes.

La comissió del material anava recollint llibres, revistes, idees... i en va fer un racó a l'aula.

La resposta de l'Ajuntament va ser un èxit. Ens van contestar amb una carta oficial i ens van convidar a assistir a un Ple per tal que els exposéssim les conclusions de l'enquesta.

Tres setmanes després, tota la classe de Cicle Mitjà i Superior vam assistir, un dilluns al vespre, al Ple de l'Ajuntament. Els alumnes van exposar la problemàtica que havien descobert en relació

amb les deixalles, el treball que estaven realitzant i les conclusions de l'enquesta. En funció d'això es va arribar a uns compromisos entre l'Ajuntament i l'alumnat: els nois i les noies prepararien una xerrada

informativa per a la gent del municipi i l'Ajuntament els donaria suport amb el material necessari. També s'encarregaria de demanar més contenidors al Consell Comarcal, com demanaven els alumnes, i de col·locar una tanca metàl·lica a l'entorn dels contenidors per tal que la brossa no s'escampés, tal com havia proposat algun veí del poble a l'enquesta.

Després d'aquest Ple ens va caldre repartir entre els petits grups les noves tasques: buscar informació, revisar el material de què disposàvem, preparar el contingut de la xerrada, elaborar uns tríptics informatius, preparar un audiovisual i contactar amb Medi Natural per sol·licitar més material.

QUARTA FASE: FINAL DE PROJECTE

La xerrada es va fer un dissabte a la tarda del mes de maig, a la Societat del poble. Prèviament i amb prou antelació els mateixos alumnes havien convocat els veïns i les veïnes amb una carta i amb uns cartells que havien fet.

Aquella tarda els diferents alumnes, acompanyats del material que ells mateixos havien elaborat, van exposar què era un ecosistema, la problemàtica de les deixalles arreu, la importància del reciclatge i la recollida selectiva, i es va acabar concretant en la situació i problemàtica local amb un seguit de consells o recomanacions. Es van repartir uns tríptics i es va projectar l'audiovisual fet pels alumnes, on de manera gràfica es veien aquestes recomanacions. Per acabar l'acte l'Ajuntament va oferir a tothom un refrigeri.

Val a dir que la xerrada va ser un èxit i els nombrosos assistents en van quedar sorpresos i contents.

Paral·lelament a tot això els alumnes anaven elaborant el seu dossier personal, on recollien tota la informació i el procés de treball.

CINQUENA FASE: REVISIÓ

La valoració que es va fer a l'aula va ser positiva, tot i que en un principi algun dels alumnes no es mostrava gaire satisfet. Es constata que no s'havia solucionat del tot el problema dels hàbits de la recollida de deixalles entre els habitants del municipi i se'ls va fer veure que aquest objectiu no estava del tot en les seves mans, però que ells havien fet una feina important de conscienciació i també d'implicació en la vida i funcionament del seu poble.

Es va valorar positivament l'assistència de gent a la xerrada i també el fet que gràcies al seu projecte ara es disposava de més contenidors i també d'un espai delimitat per a les deixalles. També es va verbalitzar que havien après molt i que s'havien sabut explicar en públic. Els havia agradat assistir a un Ple de l'Ajuntament.

La meua valoració coincidia amb la seva i hi puc afegir que van estar engrescats en tot el procés i van treballar molt. I que, arran d'aquest projecte, el seu nivell de conscienciació sobre el tema era elevat. A més ens va permetre realitzar un treball lingüístic interessant.

Els alumnes de Cicle Mitjà i Cicle Superior de l'escola van assistir al Ple de l'Ajuntament del poble i van poder exposar les seves propostes.

Procedència: Escola de Boadella i les Escaules.